

MAPA W MUZEUM W DOBRZYCY

Muzeum w odrestaurowanym Zespole Pałacowo-Parkowym w Dobrzycy (Wielkopolska) otrzymało ostatnio unikatową mapę Polski z czasów rozbiorów. Pochodzi ona z 1793 r., jest to miedzioryt kolorowany akwarelą, wykonany przez Daniela Fridricha Sotzmanna w Berlinie. Ma 119 cm długości i 97 cm szerokości. Składa się z 32 sekcji naklejonych na płótno. Mapa Sotzmanna jest bardzo szczegółowa, zaznaczono na niej nawet Dobrzycę. Jej stan techniczny jest bardzo dobry – poinformował dyrektor dobrzyckiego Zespołu Pałacowo-Parkowego Wojciech Dąbrowski. Właścicielem dobrzyckich obiektów jest samorząd województwa wielkopolskiego. Mapa jest jednym z nabytków zakupionych ostatnio w ramach programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”.

ŹRÓDŁO: ONET.PL

administracyjna w XIX wieku oraz szczegółowe omówienie zachowanych źródeł kartograficznych (okres i okoliczności powstania mapy lub planu, skala, treść, autor, zachowane egzemplarze, sygnatury w przypadku obiektu znajdującego się w zbiorach AGAD lub opis bibliograficzny katalogu w przypadku zbiorów zagranicznych lub pozawarszawskich).

Szczegółową analizę źródłozawczą map i planów poszczególnych miast odziedziczone od katalogu bogata bibliografia (z podziałem na źródła rękopiśmienne, źródła publikowane i katalogi oraz opracowania).

Katalog składa się ze szczegółowego opisu oraz pomniejszonej reprodukcji mapy. Opis obejmuje takie informacje, jak: tytuł mapy, autor, skala, orientacja, technika wykonania, wymiary w centymetrach, język opisu, zasięg terytorialny, hydrografia z wyszczególnionymi rzekami, opis sieci komunikacyjnej, zagospodarowanie terenu, podziały własnościowe, zabudowa, legenda oraz lokalizacja z sygnaturą. Całość zamyka indeks autorów map i planów, gdzie oprócz nazwiska podano stanowisko lub funkcję danej osoby.

Na szczególną uwagę zasługuje profesjonalizm, z jakim wykonano omawiane studium źródłozawcze. Syntetycznie przybliżono w nim informacje niezbędne do dokładnej analizy poszczególnych źródeł kartograficznych. Bez wdawania się w zbędne szczegóły podana została podstawowa literatura, do której czytelnik może sięgnąć w poszukiwaniu bardziej wnikliwych opracowań. Warto zwró-

cić uwagę na analizy treści poszczególnych map opisanych w katalogu. Wartość opracowania źródłowego podnosi bardzo wysoka jakość reprodukowanych planów, które same w sobie są interesującym źródłem do wykorzystania w badaniach regionalnych. Poza tym w głównej mierze omawia ono unikatowe mapy rękopiśmienne.

Szkoda jednak, że autorzy w bibliografii i przypisach nie uwzględnili interesujących i powszechnie dostępnych artykułów autorstwa dr. Henryka Bartoszewicza zamieszczanych na łamach GEODETY, a ściślej nawiązujących do omawianej tematyki (zob. *Pruski porządek. Najstarsze wielkoskalowe mapy miast ziemi dobrzyńskiej*, GEODETA 1/2006, *Rewiry żydowskie*, GEODETA 8/2006). Były one zapewne fragmentarycznymi wynikami badań, jakie prowadzili autorzy nad opracowaniem omawianej publikacji.

„Kartografia miast Mazowsza i ziemi dobrzyńskiej” Bartoszewicz może stać się przyczynkiem do opracowań następnych krain geograficzno-historycznych Polski. Może tym razem kolej przyjdzie na Kujawy, graniczące z Mazowszem i ziemią dobrzyńską?

• **Agnieszka Bartoszewicz, Henryk Bartoszewicz**, *Kartografia miast Mazowsza i ziemi dobrzyńskiej do końca XIX wieku*, wyd. Wyższa Szkoła Humanistyczna im. A. Gieysztora w Pułtusku, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Archiwum Główne Akt Dawnych, Warszawa-Pułtusk 2006, 276 s., 49 il.
Dr hab. Agnieszka Bartoszewicz jest adiunktem w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii i Metodologii Instytutu Historii UW.
Dr Henryk Bartoszewicz jest długoletnim opiekunem zbiorów kartograficznych Archiwum Głównego Akt Dawnych (zob. <http://www.agad.archiwa.gov.pl/about/kartografia.html>)

LITERATURA

GEOINFORMATICA POLONICA Polska Akademia Umiejętności opublikowała 8. zeszyt prac Komisji Geoinformatyki „Geoinformatica Polonica”. W czasopiśmie znajdziemy siedem artykułów. Wojciech Drzewiecki przedstawia zastosowanie GIS i danych teledetekcyjnych do oceny środowiskowych uwarunkowań sposobu użytkowania terenu. Tomisław Gołębiowski opisuje numeryczne modelowanie pola georadarowego. Natomiast wykorzystaniu tomografii fal refragowanych poświęcony jest artykuł, którego autorami są Zbigniew Kasina oraz Nasar El Zawam. Andrzej Leśniak i Grzegorz Pszczoła przedstawili algorytmy genetyczne w rozwiązywaniu zagadnień w geofizyce, a Marian Noga program Pionier, którego celem jest zbudowanie infrastruktury informatycznej nauki w Polsce. Integrację danych teledetekcyjnych z różnymi sensorami przedstawił Tomasz Pirowski. Natomiast przykład zastosowania programu QUAL2E opisał Włodzimierz Wójcik.

PJW